

Vrednovanje učenika, nastavnika i škola

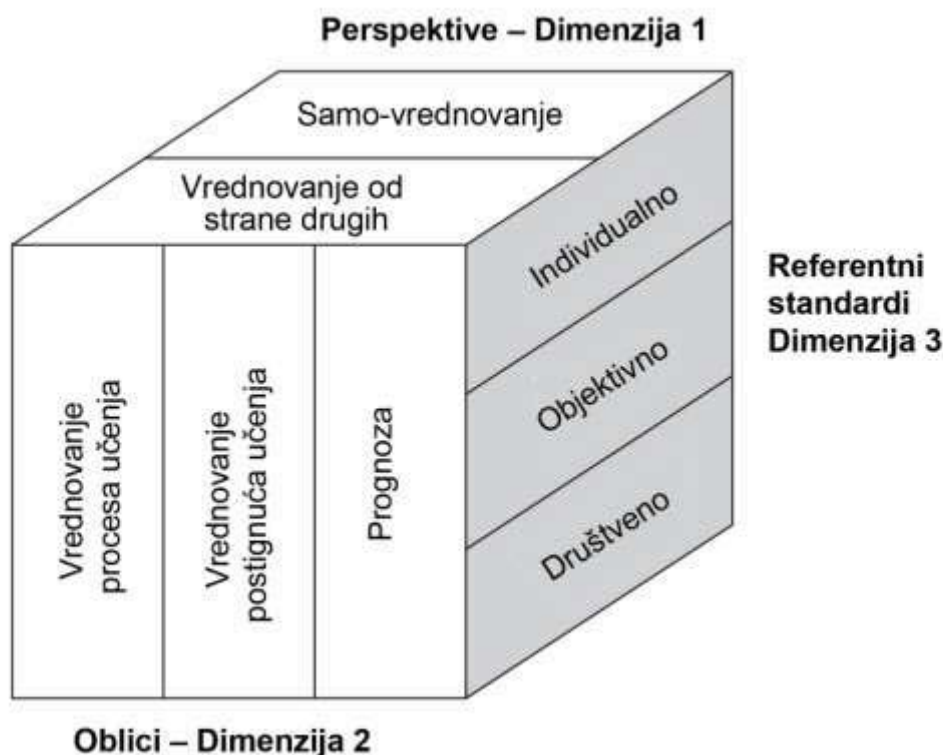
Radni materijal 1: Različite dimenzije vrednovanja

Različite dimenzije vrednovanja učenika obuhvataju tri nivoa. Pomoću sljedećeg modela kocke može da se objasni međuzavisnost te tri dimenzije.

Dimenzija 1 – perspektive: učenici mogu sami sebe vrednovati (samovrednovanje) ili ih mogu vrednovati drugi (vrednovanje od strane drugih).

Dimenzija 2 – oblici: vrednovanje može imati tri različita oblika – vrednovanje procesa učenja, vrednovanje postignuća učenja i prognostičko vrednovanje. Svaki oblik ima svoje prednosti i nedostatke.

Dimenzija 3 – referentni standardi: nastavnik se pri vrednovanju može orijentisati prema individualnom standardu (učenik), prema objektivnom standardu (cilj učenja) ili prema društvenom standardu (pozicija učenika u razredu). Kakav će uticaj vrednovanje imati na učenikov budući proces učenja zavisi u velikoj mjeri od referentnog standarda.

Prije nego što počnemo da razmatramo različite dimenzije moramo se zapitati koje kompetencije vrednujemo. U okviru obrazovanja za demokratiju i ljudska prava odgovor na to pitanje leži u tri kompetencije o kojima smo već raspravljali: kompetencija analize, kompetencija političkog odlučivanja i kompetencija aktivnog djelovanja.

U tom pogledu možemo postaviti i sljedeća pitanja koja se vrte oko aspekta postavljanja jasnih i objektivnih kriterijuma vrednovanja i procjenjivanja:

- Da li se testira i vrednuje ono što je suštinsko u postignućima učenika (trajno pohranjene informacije, primjerni sadržaji, a umjesto pukog poznavanja činjenica, „oruđa misli i djela”, vještine i sposobnosti)?
- Primjenjuju li se nepristrasni kriterijumi pri određivanju ocjena za rad učenika?
- Odgovaraju li standardi uspjeha na testu onima u nastavnom programu?

- Jesu li unaprijed određeni svi uslovi koji se moraju zadovoljiti da bi se postigla određena ocjena (različiti nivoi postignuća)?
- Omogućava li test i učenicima da razumiju koje su dijelove nastavnog cilja postigli?
- Jesu li osmišljeni različiti tipovi testiranja za učenike s različitim preduslovima za učenje?
- Mogu li učenici pojedinačno rješavati testove gdje to ima smisla (na primjer, mogu li da odaberu tačno vrijeme)?